

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 84 kor.
Fél évre ... 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy óra ... 7 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csevádi egyesült
vesszők palotájában.

TELEFON-SZÁM: 882.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-
Társaság.

Köszef főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, november 20.

Megalakult az aradi Nemzeti Tanács.

(Népjóléti ügyosztály létesítése. — A hazatérő katonák támogatása.)

Ma este nyolc órakor alakult meg az aradi Nemzeti Tanács, amely tizenhét tagból áll. A tagokat a három aradi forradalmi párt delegálta. A szociáldemokrata-párt részéről: Bodnár Jakab, Csepely László, Nesztheimer Jakab, Kranovszky Géza, Vinkler József dr., Schusztér Ödön, Sulik Kálmán, Szibig Béla és Béres József, a függetlenségi párt részéről dr. Nagy Sándor, dr. Tabakovics György, Szudy Elemér és Lits Antal, a radkális párt részéről pedig Farkas Ferenc, dr. Lukács Jenő, dr. Szöllösi Zsigmond és Loránt József foglalnak helyet a tanácsban.

A mai alakuló ülésen, amelyet a Központiszálló különteremben tartottak, Farkas Ferenc mint korelnök elnökölt. Az ülés megnyitása után a delegáltak egyhangulag kimondották az aradi Nemzeti Tanács megalakulását. Ezután megalakult a Nemzeti Tanács vezetősége, amely a következő:

Elnök: Bodnár Jakab. **alelnökök:** dr. Nagy Sándor és dr. Szöllösi Zsigmond. **titkár:** Vinkler József, **jegyzők:** Lits Antal és Loránt József. Megalakították a sajtó-információs bizottságot, amelynek tagjai: Sulik Kálmán, Szudy Elemér, Farkas Ferenc és Lits Antal. A Nemzeti Tanács helyisége a vármegyeháza kis tanácssterme.

A formalitások után Bodnár Jakab elnök megköszönte elnökké történt megválasztását és hangsúlyozta, hogy a Nemzeti Tanácsnak igen sok sürgős és elodáztatlan ügyet kell elintéznie és nagyfontosságú szerep vár rá.

Elhatározta a Nemzeti Tanács, hogy legelső és legsürgősebb teendője a népjóléti ügyosztály felállítása lesz, amelynek az a hivatása, hogy a frontról hazatérő katonákat, akik nem juthatnak munkához, azonkívül szülőkkel együtt családjukat anyagi támogatással is segítse. Erre vonatkozólag a Nemzeti Tanács a következő határozati javaslatot fogadta el:

A megalakult aradi Nemzeti Tanács a dolgozó nép, a munkásság és a nélkülözhető polgárság nevében és meghatalmazásából Aradváros mindennemű közügyeinek intézésében hatékony befolyást akar és fog gyakorolni. Nemcsak véleményező és tanácsadó szervnek tekinti magát, hanem mint az új kornak demokratikus alakulata a lakosság érdekében érvényesíteni is fogja akaratát, ha lehet minden hatóság és legális forma útján, de ha kell, a nép nevében azok ellen is.

Ezután megállapodtak abban, hogy delegátusokat küldenek ki elsősorban a közlekedési vállalatokhoz. Ezeknek a delegátusoknak azt az utasítást adja a Nemzeti Tanács, hogy a város közlekedését a legradikálisabb eszközökkel orvosoljanak minden sérelmet és esetleges mulasztást. Különben is egyik leg-

fontosabb teendője a Nemzeti Tanácsnak a közlekedés menetének zavartalan biztosítása, hogy a frontról hazatérő katonák inséget ne szenvedjenek.

Delegátust küld ki a Nemzeti Tanács a kormánybiztos mellé is, aki az üléseken mint vendég bármikor megjelenhetik, felszólalhat, információkat adhat, de szavazati joga nincsen.

Aradvármegye alispánja mellé is delegátust küld a Nemzeti Tanács, mert hatáskörét a vármegye területére is kiterjeszti.

Végül a vármegyeházán működő magyar

és román vegyesbizottságba a Nemzeti Tanács Farkas Ferencet és Sulik Kálmánt delegálta, akik a holnapi ülésen már részt is vesznek.

Elhatározta a Nemzeti Tanács, hogy információirodát létesít, amely iroda a harcstérről hazatérő katonák és a polgárság rendelkezésére áll és az összes kormányrendeletéről utbaigazítást ad.

Még több fontos kérdést vitattak meg a mai ülésen, de ezekről ezidőszerint még nem informáltak a sajtót.

A Nemzeti Tanács holnap este 8 órakor tartja második ülését. Az elnökség, amely állandóan permanenciában van, a Munkás Útthonban található, amelynek telefon száma 579.

A szerbek pénteken vonulnak be Ujaradra.

(A megszállott területeken a keleti időszámítás lépett életbe.)

A megszálló szerb csapatok lassú tempóban közelednek Arad felé. Előhaladukat hátráltatja az átvonuló balkáni német sereg. Amint Ujarad előjárósága értesít bennünket, ma délután Németség, Németszentpéter és Szépfalu környékén tüntek fel a szerbek előőrsei. Tekintettel arra, hogy a német katonaság átvonulása még a holnapi nap folyamán is tart, nem valószínű, hogy a szerb csapatok csütörtök reggelénél hamarabb vonuljanak be Ujaradra. Kérdést intéztünk az ujaradi előjárósághoz aziránt is, hogy a község részéről megy-e küldöttség a szerbek elé. A válasz szerint: erről még nem határoztak, de valószínű, hogy a közigazgatási hivatalok vezetői fogadják a megszálló sereget a község határánál.

A város közönségét még mindig az a kérdés izgatja, hogy abban esetben, ha a szerbek megszállják Ujaradot és az aradi várat, ami bizonyos, átjönnek-e Aradra is, amely már kívül esik a demarkacionális vonalon. Erre a kérdésre természetesen nem lehet választ adni, csupán találgatásokba lehet bocsátkozni. Lippát tudvalevőleg megszállták a szerbek, de a szomszédos Mária-Radnára, amely a Maros innenső részén van, nem mentek. A lippai megszálló szerb csapat parancsnoka ki is jelentette, hogy respektálják a demarkacionális vonalat és nem vonulnak be Mária-Radnára.

Az aradi Máv. üzemvezetőség már intézkedett, hogy az ujaradi állomás érkező Aradra hozassanak. Ma mozdonyok mentek át Ujaradra és Aradra szállították az Ujaradon levő vasuti kocsikat.

A szerb katonai parancsnokság, amely Temesváron székel, tegnap életbe léptette a keleti időszámítást az általa megszállva tartott területeken. Ez az időszámítás érvényes a Temesvár felé induló vonatokra nézve is. A keleti és a mi időszámításunk között hatvan perc

differencia van. A keleti időszámításnak megfelelően Temesvárra reggel 5 óra 15 perckor, este pedig hat órakor indulnak a vonatok az eddigi reggeli hat, illetőleg este hét óra helyett. A szerb katonai parancsnokság értesítése tegnap érkezett meg az aradi üzletvezetőségre és ma reggel már életbe is lépett. Minthogy erről a közönség nem kapott tájékoztatást, ma reggel sokan lemaradtak és a vonat ugyyszólván híresen ment el Aradról reggel negyed 6-kor. A keleti időszámítás csak a megszállott területre érvényes, így tehát Budapest felé továbbra is a középeurópai időszámítás szerint indulnak a vonatok. A kétféle időszámítás természetesen komplikációkat fog okozni, de ezek a komplikációk nem lesznek tulságosan nagyok, mert most is több órás késések akadályozzák a csatlakozásokat.

A szerbek más irányban is előrenyomulnak. A tegnapi nap délutánján egy 30-40 főből álló szerb különítmény vonult be Németszentpéterre, a Pécskától hat kilométernyire fekvő községbe.

A német csapatok csak két-három nap múlva vonulnak ki Ujaradról, a szerbek tehát csak ezen idő letelte után szállhatják meg a községet. Ma a Németságot megszálló szerb csapatok parancsnoka telefonon szólította fel az ujaradi főszerb birtót és jelentette, hogy megszállották a községet és megkérdezték, hogy a szerbek mikor mehetnek át Ujaradra. A főszerb birtó tudatta velük, hogy a német csapatok még Ujaradon vannak és csak két-három nap múlva fognak onnan eltávozni. A szerb parancsnok erre kijelentette, hogy eddig a szerbek várni fognak, egyben kérte a főszerb birtót, hogy a népet nyugtassa meg és közölje a néppel, hogy a szerb csapatok által senkinek bántódása nem lesz. Ezután kijelentette a szerb tiszt, hogy állandó összeköttetésben kíván lenni az ujaradi főszerb birtóval, akit kér, hogy a németek eltávozását jelentse be neki.

Dr. Varjassy kormánybiztos ma telefonon beszélt az ujaradi főszerb birtóval és megkérte,

Hogy érdeklődjék a járásában levő szerb csapatok parancsnokánál, vajjon szándékoznak-e a szerbek Aradra is átjönni? A főszolgabíró megígérte, hogy holnap ebben az irányban telefonon kérdést fog intézni a szerb parancsnokhoz s a választ közli a kormánybiztosnál.

Amíg a németek kinem vonulnak a községtől, addig természetesen szó sem lehet a szerbek bevonulásáról. Ennek az időpontjáról az ujaradi főszolgabíró fogja telefonon értesíteni a kormánybiztos, aki az aradi Szerb Nemzeti Tanácsal együtt fog a város nevében a szerbek elé menni.

Letegyerzett cseh zászlóalj az aradi állomáson.

— Az aradi nemzetőrség gépfegyverekkel volt ellátva.

Ma reggel öt órakor Erdély felől egy katonavonat futott be az aradi állomásra. A vonat Romániából jött és egy zászlóalj cseh katonát hozott. A vonatnak reggel hét órakor kellett volna folytatnia útját de délutánig vesztegelni volt kénytelen a vasuti állomáson, mert a cseh katonák rendtenskedtek.

A cseh katonák Romániából magukkal hozták teljes fegyverzetüket és felszerelésüket. Erről tudomást szerzett Pechtold százados, a vasuti állomás katonai parancsnoka, aki felszólította a cseh zászlóalj tisztjeit, hogy adják át fegyvereiket és parancsolják meg a legénységnek, hogy szolgáltsanak ki a fegyvereket. A cseh tiszték azonban nem voltak hajlandók a felszólításnak eleget tenni. Parancsnokuk, egy százados kijelentette Pechtold százados előtt, hogy nem teszik le a fegyvert és még az erőszaknak sem engednek. Utábra lépett fel Pechtold százados erőleyesebben, a csehek tudni sem akartak a fegyverek átadásáról.

Pechtold ekkor telefonon jelentést tett a dolegról a katonai állomásparancsnokságnak, ahonnan azt az utasítást kapta, hogy mindaddig ne engedje ki a vonatot az állomásról, amíg a csehek át nem adják fegyvereiket, egyttal közölte az állomásparancsnokság azt is, hogy hamarosan karhatalmi segítség vonul ki az állomásra.

A vonat tehát az állomáson vesztegelt. Elment már kilenc óra is, de a vonat még mindig nem indult. A cseh tiszték leszálltak és haragosan követelték, hogy indítsák el a vonatot és ezzel fenyegetőztek, hogy ha nem engedik őket utra, akkor fegyveresen kényszerítik ki a vonat elindítását.

A helyzet kezdett veszedelmessé válni. Ekkor a huszárlaktányából Gencsy és Amúgó hadnagyok vezetésével megérkezett egy szakasz nemzetőr. A karhatalmi segítség a csehek vonata előtt három gépfegyvert állított fel elkészülve arra, hogy mielőtt a csehek fegyverhez akarnak nyulni, azonnal gépfegyvertűz alá veszik a vonatot.

Pechtold százados ekkor még egyszer felszólította a cseheket, hogy adják át fegyvereiket, mert ha ezt megtenni vonakodnak, felsőbb utasítás folytán a vonat nem fog elindulni és a legkisebb erőszakoskodást azonnal megtorol. Az hatott. A német gépfegyver csöve fenyegetően meredt a csehekre, akik most már látták, hogy nem lehet trófélni. A cseh tiszték kiadták a parancsot a fegyverek átadására, ami a legnagyobb rendben meg is történt. Pechtold kapitány végigjárta a kocsikat és meggyőződött róla, hogy a kézifegyvereket kiszolgáltatták. Az egyik kocsiiban azonban egy gépfegyvert talált. Ezt nem akarták a csehek kiadni. Pechtold kapitány megismételte felszólítását, végre a gépfegyver is a nemzetőrök-höz került.

A vonat végül délután kifutott a vasuti állomásról. A csehek átkozódtak, az öklüket rázták, fenyegetőztek, de egyéb nem történt. A csehek magatartása a vasuti állomáson természetesen nagy izgalmat keltett.

Entente megtiltja Erdély megszállását.

(Hogy viselkednek a bevonult román katonák?)

Fogarasról jelentik a Nemzeti Tanácsnak: Fogaras vármegye alispánjának jelenti a határrendőrség, hogy értesítést kapott a hadügyminisztériótól, mely szerint az entente megtiltotta Romániának, hogy megszállja Erdélyt.

Kolozsvárról jelentik: Ismeretes, hogy a határmenti községeket reguláris román csapatok szállták meg. Békás, Tölgyes, Kistelek, Gyimesbükk falvakat szállták meg a román csapatok, amelyek eljutottak mára Csikszereda határához. A magyar lakosság most már nem menekül a számta nézve minimális idegen csapatok elől, a polgárság nem hagyja el tűzhelyeit, nem fut, hanem türelmesen várja az eseményeket. A magyar kormány se állta útját a román csapatoknak, nem küldött fegyveres erőket a bevonulók ellen.

A határmenti falvakból csak igen kevesen menekültek el a bevonuló csapatok elől. Alig néhány ember hagyta el helyét. Gyimesbükkre érkezett ma Kolozsvárra Perján András gyimesbükki lakos, aki egészen speciális okokból volt kénytelen elmenni. Perján András, aki huszonnégy órát töltött falujában a román megszállás alatt, ezeket mondotta.

Déva ünnepe.

(A dévai szociálisták fölvonulása. — Kikiáltják a köztársaságot. — A románok csatlakozása. — Eltetik Károlyi Mihályt. — A dévai radikális párt gyűlése.)

(Dévai tudósítónktól.) Vasárnap, e hó 17-én délelőtt több száz főből álló rendezett tömeg vonult fel Déván a Könyves-útcán át a városháza előtti nagy piacra. A menet élén vérvörös zászlót lengetett a fagyos novemberi szél. A dévai szociálisták saját zászlójuk alatt sorakozva képviseltették magukat azon a már két nappal előbb plakátírozott népgyűlésen, amely örökemlékü ünnepnapja lesz Déva városának.

Pár perc múlva hatalmas néptömeg verődött össze a városháza előtt. Szép számmal képviseltette magát a dévai románság is, amely szintén saját nemzeti zászlóját hozta a népgyűlésre. Az egybegyűlt nép messze szórnyaló hangon énekelte el a Marseillet. Ezután a román dalárda énekelte el a románok nemzeti dalát. Majd a városháza erkélyére kitérítették a magyar és román nemzeti zászlót és a szociálisták vörös zászlóját.

Pontban 10 órakor megjelent az erkélyen Szeles Henrik főreáliskolai tanár, a dévai Nemzeti Tanács elnöke, akit a nép hatalmas éljenzéssel fogadott. Szeles Henrik lelkes szavakkal ecsetelte a mai idők történelmi jelentőségét. Örömmel látja — ugymond — hogy a magyar nép végre felszabadult a fojtogató zsarnoki uralom alól, újra szabaddá lett és megteremtette a magyar köztársaságot (harsogó éljenzés), amelyért oly sokat kellett szenvednünk évszázadokon keresztül. Percekig tartó éljenzés követte a szónok szavait. Ezután dr. Horváth Dezső, a radikális párt titkára és Gombó Iván, beszéltek a néphez.

A románság részéről dr. Gróza Péter ügyvéd, a Román Nemzeti Tanács tagja lépett az erkélyre és román nyelven beszélt a néphez. Kifejtette, hogy a négy és fél esztendő háború alatt minden téren megnyomorított országot a népakarat és népi elhatározás újá teremtette, de ennek az újáteremtésnek tökéletesítéséig még sok munkára van szükség, ame-

— A román katonák, akik átlépték a határt, nagyon szomorú állapotban vannak. Azt mondhatnánk, hogy rongyosak. A ruhájuk rossz, lestrapált, bakancsuk alig van és a tréjük nem valami gazdag. Szánalmasak ezek a megszálló csapatok. A katonák határozottan udvariasak a lakossággal szemben. Senkit se bántanak, senkivel szemben se követnek el erőszakosságokat. A katonák végigjárják a házakat és mindenütt azután érdeklődnek, hogy van-e fegyver a lakásban. Ahol fegyvert találnak, felszólítják a házúrát, adja át. Nem veszik el, hanem kérik. A kérelmet sehol se tagadják meg. A katonák fegyvertelenek, nyugodtak és úgy viselkednek, mintha valóban a rendesinálás céljából jöttek volna magyar területre.

— A magyar lakosságot érthetően igen kellemetlenül érintette a románok eljárása, az első pillanatokban félelem és ijedség vett erőt a lakosságon, de ez az érzés nem tartott sokáig, mert a katonák magatartása megnyugtató hatással volt mindenkire. A megszállott területeken most nyugalom van és a lakosság várja, mikor fognak kimenne Erdélyből a román katonák, akiknek itt semmi keresnivalójuk nincs.

lyet nem lehet egy-két nap alatt befejezni, hanem hetek, sőt hónapok fáradhatatlan munkájára van szükség. Felkérte a románságot, tartózkodjék minden oly ténykedéstől, amely ezt a munkát zavarná, viselkedjék nyugodtan és békés megértéssel, mert csak így lehet megalapozni azt a boldogabb jövőt, amelyet már oly régen várunk.

A nép harsogó hangon éljenezte a köztársaságot, gróf Károlyi Mihályt és az önzetlen nemzeti barátságot. A gyűlés délután fél egy órakor rendben oszlott szét.

Déután 4 órakor a Fehér Kereszt-szálloda éttermében az országos Radikális Párt dévai fiókjá tartott gyűlést. Szeles Henrik pártelnök bejelentette a pártalakulást és a párt programjáról informálta az egybegyűlteket. Dr. Horváth Dezső titkár kimerítő beszédben ismertette a párt programpontjait. Utána Szoboszlai Samu alelnök fejtegette a szervezett és szervezetlen munkások helyzetét és a munkásokat is csatlakozásra hívja fel a radikális pártba való belépésre. Maltás József bejelentette a pártba való belépését. Szeles Henrik ezután felolvasta a megalakult párt 20 tagjának névsorát, amely a következő: Elnök: Szeles Henrik főreáliskolai tanár, alelnök: Szoboszlai Samu fogtechnikus, titkár: dr. Horváth Dezső tanfelügyelő, jegyző: dr. Lázár Henrik ügyvéd pénztárnok; Szörényi Mihály postatiszt; háznagy: Péntek Elek fényképész, választmányi tagok: Ander Antal főreáliskolai tanár, dr. Cserey Zsigmond főorvos, Jaszenovits István pénzügyi fogalmazó, Friedmann Gyula jogszigorló, Lőrincz Jenő jogszigorló, Kishonti Barna tanítóképző intézeti tanár, Polvárdi Béla főmérnök, Nussbaum József kereskedő, Popity Károly tanítóképző intézeti tanár, Ringler Jenő kereskedő, Szenes Béla főkönyvelő, Ujváry Jenő mllasztalos, Almasán Ágoston joghallgató és dr. Cserey Gyula polgármester.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetéseit után.

Előkészítik a békefeltételeket

(Wilson december 2-án indul. — Az osztrák szociálisták a magyar vármegyék bekebelezése ellen.)

Gentből jelentik: A *Temps* jelentése szerint a szövetségesek a párisi konferencián **elfogadták a prelimináris békefeltételeket.** November végén újabb konferencia lesz, amelyen előkészítik a december 15-én kezdődő békekongresszust.

Gentből jelentik: Washingtoni jelentések szerint **Wilson**, ha csak előre nem látott incidensek nem állnak elő, a december 2-án összeülő kongresszus után azonnal Európába indul.

Hágai jelentés szerint **Solf** német külügyi államtitkár **Lansing**hoz újabb jegyzéket intézett, amelyben egyebek között kifejti, hogy a németek vasúti kocsiparkjának mostani állása mellett lehetetlenség a városok elhagyását még a legszerűesebb keretekben is biztosítani. Kérjük — mondja a jegyzék — hogy a fenyegető veszedelemre való tekintettel, mely a nyomozó fegyverszüneti feltételekkel jár, hogy lehetőleg azonnal közölje velünk azt a helyet, ahol képviselőink a szövetséges kormányok felhatalmazott képviselőivel ezekről a kérdésekről tanácskozást folytathatnának. Minthogy a vízi és a szárazföldi szállítás napról-napra rosszabbodik és a visszaözlő csapatok minden szervezetét felbomlasztanak, kérjük, ne veszítsen időt, mert csak így tudjuk az eddig megőrzött rendet továbbra is fentartani.

Baselből jelentik: A *Havas-ügynökség* jelentése szerint **Lansing** államtitkár a jövő héten érkezik meg Franciaországba.

Berlinből jelentik: Német-Ausztria csatlakozó nyilatkozatának a német kormány részéről történt tartózkodó fogadtatásának okául a *Tägliche Rundschau* közli, hogy a német kormány óvakodott kifejezetten elismerő köszönetet mondani, mivel **Franciaország ellene van a csatlakozásnak.** Remélik azonban, hogy Anglia és az Egyesült-Államok egyáltalában nem tesznek kifogást az ellen, hogy ez a csatlakozás később végrehajtható legyen.

Amsterdamból jelentik: **Van der Velde** legközelebb Brüsszelbe összehívja a szociálista kongresszust, amelyen valamennyi ország szociálistái képviselve lesznek.

Bécsből jelentik: A bécsi szociáldemokraták helytelenítik azt a határozatot, amelyet az osztrák-német államtanács tegnap a nyugat-magyarországi vármegyékre vonatkozólag hozott. Nem tartják kizártnak, hogy ez a határozat súlyos konfliktusra fog alkalmat adni az államtanács szociálista és keresztényszociálista tagjai között.

Bécsből jelentik: Hivatalosan megcáfolták, hogy osztrák-német csapatok indulnak Magyarország nyugati megyéibe.

Fiuméből jelentik: Az entente hatalmak képviselői tegnap konferenciát tartottak, amelyen megállapodtak, hogy az összes bentlevő csapatok, úgy a délszlávok, mint az olaszok, elhagyják Fiumét. A szerb csapatok Kraljevicáig vonultak vissza. Az olasz csapatok ezután bevonultak Fiuméba eltávolították a délszláv jelvényeket és azóta uralják a várost.

Krakóból jelentik: Itteni lapok jelentése szerint az Ukrajnában álló csapatok között még a középhatalmak összeomlása előtt megkezdődött a felbomlási folyamat. A katonák küldöttséget neszettek Hoffmann tábornokhoz és követelték tőle az azonnali leszerelést. A tábornok kiutasította a küldöttség tagjait, mire a katonák rárohantak a tábornokra, egy órára kikötötték, majd szuronydöfésekkel megölték.

Pénzt és ruhát kapnak a katonák.

(A hadügyminiszter a katonához.)

Az aradi háziezred pótzászlóaljánál napok óta tart a katonák leszerelése. Minden katona két utalványt kap, az egyik 90 koronáról, a másik 270 koronáról szól. Ezt a pénzt a leszerelt aradi katonák december elején a városi pénztárnál vehetik fel. A hazatért és leszerelt katonák azonban ruhát nem kapnak. A kormány most kiadta ugyan a ruhák beszerzésére vonatkozó rendeletet, de amíg ezt végrehajtják, sok idő mulik el a katonákon gyorsan kell segíteni. Erről a gyors segítségről intézkedik a hadügyminiszter felhívása a katonához, amely ma érkezett le Arad városához s amely így hangzik:

Katonák! Különböző körülmények szükségessé tették, hogy a f. évi 28.315 eln. 1a. számú rendelet oly irányban módosítottassék, hogy a leszerelésnél kiadandó 10 napi illetéketek, személyenként 90 koronát, ne a leszerelésnél a laktanyában fizessék ki, hanem ezt a pénzt is, ha hazatértek; állandó tartózkodási helyeteken fogjátok az ottani közigazgatási hatóságtól megkapni, ezáltal gyorsabb lesz a leszerelés és hamarabb fogtok hazatérni.

December havában, tehát otthon, állandó lakóhelyeteken nem 270, hanem 360 koronát fog kapni a leszerelési igazolvány felmutatása ellenében az, aki a 90 koronát még nem kapta meg.

Gondoskodtam arról, hogy hazautazástokon a vasúti állomásokon megfelelően élelmezzenek benneteket, ezenkívül családotok megkapja a hadisegélyt a leszerelés után is egyelőre december hó végéig.

A leszerelendő legénység ruházata ügyében több laktanyában ismételtelen olyan kérelmekkel lépett fel a legénység, amely a jelenleg az országban levő ruha és cipő felszerelési készletek tekintetbe vételével egy általában nem teljesíthető. A rendelet értelmében a legénység birtokában levő lehe nemű, lábbeli és ruha meghagyandó és csak oly esetben cserélendő ki, amikor a ruha és lábbeli javításra már egyáltalában nem alkalmas. Ennek figyelembe vételével azt hiszem, hogy a legénység megértve az országnak szűkös ruházati viszonyait, meg fog elégedni azzal a messzemenő jóindulattal, melyet a hadügyi kormány tanúsít, midőn használható állapotban levő ruhával bocsátja el a legénységet és nem fog teljesíthetetlen követelésekkel a parancsnokságokkal szemben fellépni. Budapest, 1918. évi november hó 13-án. A hadügyminiszter.

A fosztogató állomás.

— Magyar katonák szenvedése Ausztriában. —

Grácből jelentik: A magyar katonák ezrei soha sem felejtik el a gráci állomást. Ausztriában mindenfelé fosztogatják a fegyvertelen magyar katonákat, de Grác valóságos fosztogatásra berendezett állomás. A fosztogatást, amelyet rekvizitálásnak neveznek, a „Deutsche Studenschaft” végzi. Egy csomó gyermek uniformisban és civilben, a fiatalabbja rövid nadrágban és matrőzgaléros zubbonyban, puskát kap. Ezek teljesítenek a pályaudvaron szolgálatot. Ha jön egy katonavonat: a határról előre jelzik. Rendszerint így mondják: „Magyaren”. Most kezdődik a hajrá. Nagy futkosás, a felfegyverkezett gyerekek jönnek-mennek, kihúzzák a gépfegyvereket a sínekre, úgy, hogy a két-három ezer emberrel megpakolt vonatot már a gépfegyver fogadja. A vonaton van ló, marha, liszt, konzerv, dohány, kenyér, cipő, ruha, fegyver. Most a géppuskák védelme alatt a felfegyverkezett kamaszsereg nekiroton a vonathoz. **Elszednek mindent**, a marhát is elhajtják, még a konyhát is lecsatolják. A mieink természetesen ellenkeznek, ahogy tudnak, de a vége az, hogy kifosztják mindenükből. A mi tisztjeink sehol sem láthatók.

Tegnapelőtt nemzetiszínű lobogókkal robbogott be egy vonat. Hindenburg bakák. Székesfehérváriak. Debreceniek.

Egy miskolci magyar is van köztük. Be akarja váltani az olasz pénzt. Száz koronát kell érte kapnia. A pénztárnál nem váltják be.

A miskolci magyar ezután arról panaszkodik, hogy éhes. A köpenyét, hátizsákját, kenyerét elvették. Bemegy az élelmezési állomásra, de ki is jön mindjárt. Két hölgy van benn s azt mondják neki:

— Magyaroknak semmit!

Olyan szomorúak a magyar katonák, úgy fogadják őket, mint a gonoszlelvőket. Hogy a legénységet leszerelik, az rendben van, sőt szükséges is. De hogy a tiszték kártyát elvesztik, hogy a pokrócot kihúzzák alóluk és akárhánynak a kabátját is lehúzzák, az alávalóság.

Végtelen nyomorúság katonáink utja Ausz-

trián keresztül. A vonatok tulzsufoltak, a waggok teteje tele emberekkel és senkisért figyelmetlenséget a veszedelmekre. A múlt héten mesélt egy orvos, hogy egy nap alatt 278 halottat olvasott össze Innsbruck körül a sínekben. A betegek a kórházakból mind elszöktek. Az orvosok oda kiáltották nekik, hogy meneküljön, aki tud. **Véres kötéssel, lázasan rohantak el a betegek.** Vannak olyanok, akik a határig gyalogoltak, de sokan az országúton hevernek félholtan. Innen ugyan nem megy autó, hogy felszedje őket. Ilven a magyar katonák sorsa Ausztriában.

A franciák Budapesten.

(Ukrajnában megölték Hoffmann tábornokot.)

Budapestről jelentik: A hadügyminiszteriumba érkezett jelentések szerint az első francia csapatzállományok holnap, november 20-án indulnak el Szabadkáról külön vonatokon és minden valószínűség szerint csütörtökön este érkeznek meg Budapestre. A megállapodás értelmében naponta hat vonat fog elindulni Ujvidékről. A szállítás tíz napon át fog tartani. Először egy hadosztályparancsnokság érkezik hat tiszttel és száz emberrel, azután egy hadtestparancsnokság tizenkét tiszttel és kétszáz emberrel, majd a keleti francia hadsereg parancsnoksága **Henry** tábornok vezetésével. Csak azután érkeznek a tulajdonképeni szállományok. Előbb egy hadosztály jön, amely két zászlóalj nagyságú gyalogságból, két, egyenként két század erejű gyalogságból és egy, ugyancsak két századnyi gyalomati katonaságból áll. Ezután jönnek a többi hadosztályok. A gyalomati katonák nem mennek be a fővárosba, hanem a város környékén helyezkednek el.

Budapestről jelentik: Az entente balkáni hadseregének részei nemcsak Budapesten és környékén helyezkednek el, hanem megszállják **Pozsonyt, Kassát, Miskolcot és Nagyszombatot** is. Ezek a csapatok a napokban Budapestre érkeztek 11.000 főnyi entente hadseregből fognak kikérülni. Mindegyik városba egy-egy francia zászlóalj vonul be.

Az új kamarilla.

(A hadseregparancsnokság döntötte romlásba a monarchiát.)

A monarchiában négy teljes esztendeig minden hatalom az A. O. K.-nál összpontosult. Ez a három betű az *Armée Ober Kommandot* (hadseregparancsnokság) jelenti, a gunyos bécsi dialektus az A. O. K.-t már évek óta tréfásan *Alles Ohne Kopf*-nak mondotta. Fejtelenebb és tehetségtelenebb intézmény még nem működött a világon, mint az osztrák hadvezetés, melynek kebelében orgiált ülte a tudatlanság, korrupció és rosszindulatú lelkiismeretlenség. Különösen az utóbbi két esztendőben — amitóta *Arz* került a vezérkar élére, — annyira eljajultak a viszonyok, hogy minden csapást, bajt és szerencsétlenséget, mely minket ért, joggal az A. O. K. terhére írhatunk.

Legutóbbi olasz offenzívánk is azért fulladt önvértünkbe, mert a legfelsőbb hadvezetés *Conradot is, meg Boroevicsot is — becsapta*. Mindegyiknek külön-külön megígérték, hogy az offenzívát ő fogja csinálni s miután egyikkel szemben sem merték azután az ígéretet visszavonni, titokban szétforgácsolták az erőket s romlásba vitték a hadsereget.

Érdekes rávilágítani arra, hogy mi módon idézte elő az A. O. K. a monarchia belső összeomlását. Mert ma már megállapítható, hogy jórészt ezt is a teljes tájékozatlanság okozta, melylyel a hadseregparancsnokság a két állam kormányát és közéletét dirigálta. A hadvezetés volt az a rossz szellem, amely a háborúba belevitte az országot, anélkül, hogy az orosz haderő felkészültségéről és erejéről tudomással bírt volna. Akkoriban ezt a baklövést egy vallomásukban *Rédl* ezredes árulásának tulajdonították, de mit sem tettek annak érdekében, hogy informáltságuk legalább a háború folyamán megjavuljon. *Rhanilovics* ezredes, egy közismerten magyargyűlölő horvát tiszt, a ki a hadseregparancsnokság hírszerzési osztályát vezette, szándékosan és írásos parancssal elhanyagoltatta Románia hadikészletének megüvegeltetését. Nekj volt köszönhető, tehát az, hogy a román betörés az egész monarchiában egvedül — a hadvezetést lepte meg.

De még rosszabbul alakultak a viszonyok *Rhanilovics* utóda, *Ronghe* ezredes alatt. Eltekintve az olyan apróságoktól, hogy a bolgár front összeomlásáról és Bulgária forradalmi hangulatáról *Ronghe* ezredes „Nachrichten-Abteilung“-ja csak akkor értesült, amikor az összeomlás megszólván bekövetkezett. — a hírszerzési osztály belpolitikailag is katasztrófába sodorta a monarchiát. *Ronghe* ugyanis a hadsereg őrségi szervezetét felhasználva, kiterjesztette figyelmét a belső viszonyok, politikai és munkásszorgalmak ellenőrzésére is. És volt az, aki mindig mindent a legnagyobb rendben találta, aki szerint a monarchia összes nemzetiségei és népei megelégedetten, boldogan élnek és kéjjel harcolnak a dinasztiaért. Ő volt az, aki nem vett tudomást a szenvedő népek jogos kívánságairól és nyugtalankodásáról. Ha pedig a királyt figyelmeztette valaki arra, hogy a túlfeszített hur el is pattanhat, úgy rögtön megjelent a „Nachrichtenchef“ s megnyugtatta az uralkodót. *Ronghe* olyan...
...gázgáz és hiúsított meg minden jó szándékot, mintha csak céltudatosan forradalomba akarta volna kergetni a monarchiát.

Most persze egészen kicsuszott hadseregparancsnokság kezéből a csapatokkal való összeköttetés. Az az őrségi szervezet immár

nem őket szolgálja, hanem a független nemzetek érdekeit. Az AOK.-nak négy esztendő diktatorkodás után nincs többé ránk befolyása s teljesen ki van zárva az, mintha a hadvezetés valami puccsot csinálhatna hatalmának helyreállítására. Mégis az a passzív rezisztencia, amelylyel a tényleges állapotok elismerését mellőzi, azt mutatja, hogy a kamarilla még délibábos álmodokat tájál s a ménekgiógát vesztett testület még mindig hisz és reménykedik.

Az aradi gyárak és a szénhiány

— A villamosművek és a gázgyár korlátozza üzemét —

Az országos szénhiány, amit a világ rendjének mai tökéletes felfordulása idézett elő, Aradon is a legnagyobb mértékben érezhetővé vált. A különféle üzemek az egyre fokozódó szénhiány miatt abba a helyzetbe kerültek, hogy számolniuk kell az üzemüknek rövid időn belül való megállítására. Sajnos, nem egyes városokra elszigetelt szénhiánnyal állunk szemben, hanem a gazdasági, produktív életnek ez a lüktető szive az egész ország területén halkán dobog az utóbbi napokban és csak gyors, erélyes és szerencsés intézkedésekkel sikerülhet elejét venni annak a fenyegető veszélynek, hogy a magyar üzemek beszüntessék a most annyira szükséges munkát.

Aradon a sok gyárvállalattól eltekintve a két legfontosabb üzemet, a villamosműveket és a gázgyárat fenyegeti ez a közeli veszedelem. *Mellinger József*, a villamosművek igazgatója az alábbiakban nyilatkozik az „Aradi Közlöny“ munkatársa előtt:

— A villamosművek szénkészlete teljesen elfogyott és egyelőre csak kölcsönszénnel tudjuk az üzem működését egyik napról a másikra fenntartani. A mi szénszállítmányainkat a máv. lefoglalta s mi a saját szükségleteinkre az aradi gyárak felhalmozott készleteiből élünk már napok óta, ám ez a készlet is kifogyóban van, s ha nem sikerül rövid időn belül szenet szereznünk, kénytelenek leszünk az üzem működését beszüntetni.

— Má reddig is nagyfokú korlátozásokat voltunk kénytelenek eszközölni. Így többek között a malmok és az egyéb villamoserőre berendezett üzemek azalatt az idő alatt, mikor a város világításának szüksége beáll, tehát a délutáni óráktól az éjjeli órákig beszüntetik a munkát, mert a város világítására és az üzemek hajtására elegendő áramot egyszerre már nem tudunk előállítani. Ez a korlátozás a villamosműveket is érinti, s ott is csak az alatt az idő alatt dolgozhatnak a gépek, amikor a városban még nem gyulladtak ki a lámpák.

— Mi mindent megtettünk, hogy az üzem céljaira szenet szerezzünk, állandó összeköttetésben vagyunk a kereskedelmi minisztériummal és reméljük, hogy a legközelebbi napokban segíteni fognak áldatlan helyzetünkön.

Schuliz Henrik, a gázgyár igazgatója a következőket mondotta:

— A gázgyárnak még készletünk 4 hétre való szükséglete van s remélem, hogy addig a viszonyok annyira javulni fognak, hogy a gázgyár működésében fennakadás nem lesz. A takarékoság szempontjait szem előtt tartva a gázgyár is kénytelen lesz a fogyasztás korlátozására valamelyes intézkedéseket tenni. Ormeleyekről már a legközelebbi napokban értesíteni fogjuk a lakosságot.

Dr. *Varjassy* Lajos kormánybiztos a szénhiánnyal kapcsolatban az alábbiakat mondotta munkatársunknak:

— Nekem tudomásom van arról, hogy az aradi gyárak szénhiánnyal küzdenek és ezt én már több ízben be is jelentettem a kereskedelmiügyi miniszternek, akitől sürgős segítséget kértem. Ez a segítség sajnos eddig nem érkezett meg, miután a nemzetközi bonyodalmak köztudomás szerint megakadályozták a szénszállítást, így többek között Csehországban is nagymennyiségű magyarországi rendeltetési szén tartottak vissza. Az én megbízásomból felutazott Budapestre *Zádor Imre*, a városi gépüzemek igazgatója, hogy a szénszállítások ügyében tárgyaljon a kereskedelmiügyi miniszterjumban. *Zádor* holnap jön haza s akkor tudok majd referálni utjának eredményéről.

Repülő-bizottságok a megyében.

(Magyarok és románok együttműködése.)

Dr. *Varjassy* Lajos kormánybiztos törekvéseknek, hogy a magyarok és románok együttesen tartsák fenn a rendet Aradmegyében, meg lesz a kívánt eredménye. A Román Nemzeti Komité tagjainak működése a legmegnyugtatóbb hatással van a lakosságra, mert bizonyosnak látszik, hogy a nemzetiségeknek és a magyaroknak harmónikus együttműködése megteremti az annyira óhajtott belső rendet és nyugalmat.

A Román Nemzeti Komité elhatározta, hogy a saját részéről repülőbizottságokat fog alakítani, amelyek már néhány nap múlva megkezdik működésüket. A repülő bizottságok állandóan permanenciában lesznek s a szükséghez képest kiszállnak a vidékre, megvizsgálják az esetleges rendellenességeket, békésen igyekeznek rábírní a lakosságot, hogy az ellopott tárgyakat térítsék vissza. A román vezetőség azt reméli, hogy ezek a repülő bizottságok, amelyek különben az aradi központ rendelkezésére fognak állani, igen jó eredményt érnek el a megyében.

A magyar-román közös bizottság ma délelőtt folytatta tanácskozásait a megyeházán dr. *Varjassy* Lajos kormánybiztos elnöke alatt. Jelen voltak az értekezleten: *Berzseny Béla* pénzügyigazgató helyettes, *Alföldi Pál* gazdasági egyesületi titkár, *Szűcs Pál* aradi és aradmegyei kereskedők képviselőjében, továbbá dr. *Suciu János*, dr. *Jancu Kornél* és dr. *Miclea Szevér* a románok részéről. A bizottság több gazdasági panaszt vett tárgyalás alá. Határozatot hoztak ezután a nagyhalmügyi főszolgabírószág, a kerületi postamesteri hivatal és a csucsi állami kőbányának biztonságba helyezése ügyében. Ezután *Kintiq János* volt főispán és *Bogdánffy Béla* főszolgabíró elrablott tárgyainak visszahordásáról tanácskoztak.

A Román Nemzeti Komité irányító propaganda-röpiratokat fog kibocsátani román nyelven, amelyben felhívja a lakosságot, hogy nyugodtan viselkedjék, a jegyzőkkel szemben türelmes magatartást tanúsítson, a hatósági intézkedéseket respektálja stb. A román röpiratot az egész megyében elterjesztik.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Szerda: *Román*, színmű. A) bérlet.
Csütörtök: *Trobadur*. B) bérlet.
Péntek: *Trobadur*. C) bérlet.

HIREK.

— **Felmentett főispán.** Budapestről jelentik: A kormány *Jakabffy* Gyulát Baja város főispánját állásától felmentette.

— **Magyarország új címe.** Budapestről jelentik: A kormány megállapította, hogy az ország hivatalos címe a jövőben: *Magyarország népköztársaság*, a kormány elnevezése pedig: *magyar népköztársaság kormánya* lesz.

— **Baloghy Ernő belgrádi követ.** Budapestről jelentik: A kormány dr. *Baloghy* Ernőt, Bácsbodrogyvármegye főispánját Belgrádba meghatalmazott miniszterré és Magyarország rendkívüli követté nevezte ki.

— **A köztársasági párt és Habsburg József.** Budapestről jelentik: Az országos köztársasági párt tanácsa ma foglalkozott Habsburg József nyilvános szereplésével és a személye körül működő sajtó reklámmal. A párt a köztársaság eszméjéhez hiven minden polgárnak egyenlő jogokat akar biztosítani. Ezeket a volt királyi család tagjaitól sem tagadja meg, de minden ezentul menő személyi kultuszt elítél és a történelmet tanulságul idézve, tiltakozik az ellen, hogy a királyi család bármely tagja közül a régi Magyarország szolgálat világában megteremtett és a köztársaság polgári önértékével össze nem egyeztetendő himbuszt továbbra is fenntartsák. Köztudomású ugyanis, hogy a royalista irányzat hasonló módon szokta megkezdeni a még meg nem szilárdult néplelek megmegtévezését.

— **Az aradi Szerb Nemzeti Tanács a kormánybiztosnál.** A tegnap megalakult Szerb Nemzeti Tanács elnöksége ma délelőtt a megyeházán tisztelteti dr. *Varjassy* Lajos kormánybiztosnál, akinek támogatását kérték. — Dr. *Varjassy* szívesen fogadta a küldöttséget és készséggel tett ígéretet a Szerb Nemzeti Tanács működésének támogatására. A kormánybiztos felkérte az aradi Szerb Nemzeti Tanács képviselőit, hogy az esetleg Aradra jövő szerbek fogadtatására kiküldendő küldöttségben ők is képviseljék magukat.

— **Népfelkelő tisztek elbűvölése.** A hadügyminiszter dr. *Hoffmann* Károly, *Papp* Endre, *Seybold* Kálmán, *Appel* Rezső, *Andrássy* Ákos és *Böhm* Béla népfelkelő főhadnagyokat népfelkelő századosokká, *Kardos* István, *Mazurek* Ferenc, *Hess* Márton és *Pataky* Sándor népfelkelő hadnagyokat népfelkelő főhadnagyokká nevezte ki.

— **A ruhabezsolgáltatási rendelet szigorítása.** Budapestről jelentik: A minisztertanács tegnap este újból foglalkozott a ruhabezsolgáltatási rendelettel és azt akként módosította, hogy a kötelező beszolgáltatás után senkinek sem maradhat 15 ruhából, ugyanannyi cipőből, 36 ingből és ugyanannyi alsónadrágból álló készletnél több ruhája.

— **Az aradi bíróságok felesküdték a köztársaságnak.** Az aradi törvényszék és az állami ügyészség tagjai ma délelőtt esküdtek fel a magyar köztársaságnak. A törvényszék esküdtársai között ma délelőtt tízenként órákor teljes üléss volt, melyen először *Szakolczay* Lajos törvényszéki elnök, majd a bíróság tagjai tették le az esküt. Ezután a törvényszék hivatalnokai kara esküdött fel a köztársaságra és végül a törvényszék teljes ülésében az állami ügyészség tagjai tették le az esküt. A járásbíróság *Kovács* József ítélőtáblai bíró vezetésével külön tartotta a köztársaságra való felesküdtetést. A bíróságok vezetői utasításra a törvényszék, valamint a többi bírósági helyiségek tárgyalóterméiből ma reggelre eltávolították a király képét.

— **Böhm-Ermolli nem lesz az ukrán hadsereg szolgálatába.** Bécsből jelentik: A N. W. Tugeplatt *Böhm-Ermolli* tábornagy nyilatkozatát közli, amelyben tiltakozik a hadvezér az ellen a vád ellen, amelyet több lap közölt, minttha ő az ukrán hadsereg szolgálatába állott volna. Böhm-Ermolli kijelenti, hogy hónapok óta Bécsben tartózkodik és onnan nem is távozik.

— **Változás a hivatalos lapon.** A hivatalos *Budapesti Közlöny*-nek a legutóbbi hetekben a megszokottnál több olvasója volt. Érdekelte ugyanis az embereket, hogy miféle új megújítások és kinevezések jelennek meg a hivatalos lapban, továbbá miként történik meg az átmenet a még régebbi királyi kinevezésekről az új kormányi kinevezésekre. De akik mindig a hivatalos lapot bujták, azok sem vették észre azt a változást, amely szombatról vasárnapra történt a hivatalos lapon. Az egyik az, hogy lekerült a hivatalos lap éléről a koronás magyar címer. Eddig a *Budapesti* és a *Közlöny* szók közt ott volt ez a címer. A szombaton, november 16-án megjelent 263. számon még ott volt a címer, a vasárnap, november 17-én megjelent 264. számon már hiányzott. Mindenesetre ez is kis történelmi adata a forradalomnak. A másik változás az, hogy az említett szombati számon láttuk utoljára a hivatalos lap szerkesztőjének, *Bársony* Istvánnak a nevét.

— **Eljegyzés.** *Glück* Olga és *Mavrovitz* Imre jegyesek.

Almásy Gyula, Martagyári tisztviselő Arad, eljegyezte özv. *Látrányi* Gáspárné föld-birtokos leányát *Irmuskát* Mezőhegyesről. — (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **Négy volt képviselőt nem vettek fel a Károlyi-pártba.** Budapestről jelentik: A Károlyi-párt tegnap esti értekezletén tagfelvételekkel is foglalkozott. A jelentkező új tagok nagy többségét felvették, mindössze négy volt országgyűlési képviselő csatlakozását nem vették tudomásul: Ezek: *Korkán* Péter, *Györfly* Gyula, *Kovácsy* Kálmán és *Járay* Béla.

— **Bánffy Miklós gróf távozása.** Budapestről jelentik a *Politikai Híradó*: *Bánffy* Miklós gróf, az állami színházak főigazgatója még november 5-én benyújtotta *Lovász* Márton vallás- és közoktatásügyi miniszternek állásáról való lemondását, amelyet a miniszter elfogadott és megkérte *Bánffy* Miklós grófot, hogy az ügyeket ideiglenesen vezesse tovább. Ez az ideiglenesség most megszűnt és *Bánffy* Miklós gróf a mai napon véglegesen elhagyta az állami színházak éléről.

— **Házasság.** *Horváth* Ferenc a Marta automobil gyár osztályvezető mérnöke és *Szűcs* Jolán f. hó 20-án d. e. 11 órákor házasságot kötnek.

— **Nem oszlik fel az aradi repülőcsoport.** A következő sorok közlésére kértünk fel: *Igen tisztelt szerkesztő ur!* Az aradi lapok most, az utóbbi időben a repülő-térrel meglehetősen gyakran foglalkoznak. Így például már Szegedre költöztették, aztán az egyik aradi lap szerint ma pedig feloszlatták a repülőcsoportot. Arad város tanácsa pedig már határozatot is hozott arra nézve, hogy a repülőteréből és az ott levő épület- és baraktáborból gazdasági iskolát létesít. Én mint az aradi repülőcsoport jelenlegi parancsnoka értesítem önöket, hogy az eddig megjelent összes hírek alaptalanok, mert nemcsak hogy nem lett feloszlata, hanem ellenkezőleg újá szervezve, újból fel lett állítva az aradi repülőcsoport két osztállyal. Működését a magyar hadügyminiszter, illetőleg a légiügyek kormánybiztosának programja szerint és a légiáró csapatok parancsnokságának parancsai szerint meg is kezdi. Az aradi repülőter tehát megmarad, csupán a gépek és anyag egyrésze lesz elküldve, amelyből más városokban új repülőcsoportok lesznek felállítva a légi közlekedés lebonyolítására. Én azt hiszem, Aradnak inkább támogatni kellene és nem pedig feloszlanni a repülőteret, hogyha már városi villamosa nincs, legalább repülőtere és repülő-összeköttetése legyen Budapesttel és az ország más nagyobb városaival. Tisztelettel: *Korbály* László, az aradi repülőcsoport parancsnoka.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte id. *Szalay* Károly aradi ügyvédet. Fia kiskármóni *Szalay* Imre uradalmi intéző ma hajnalban 48 éves korában elhunyt. A temetés csütörtök délután 4 órákor lesz a felsőtemető halottas csarnokából. Az engedélyező szentmise áldozatot november 27-én reggel háromnegyed 9 órákor tartják meg a minoriták templomában. *Lippert* Béla posta- és táviráda főtiszt tegnap délután hosszúságú szenvedés után elhunyt. A temetés holnap, szerdán délután 2 órákor lesz.

— **Megszűnik a virilizmus.** Budapestről telefonálják: A nemzetgyűlés határozata alapján a képviselőválasztásról szóló törvényjavaslat elkészült. A javaslat 28 szakaszból áll. Az országgyűlési választójogot egységesítik a törvényhatósági és községi választójoggal. Az egységesített választójoggal kapcsolatban a törvényhatóságok és a községek új szervezetéről is külön törvény készül. Az új törvény leglényegesebb intézkedése a *virilizmus eltörlése* lesz. Ugyancsak az új törvény intézkedik majd a közgyűlések új szervezetéről. A szándék az, hogy a törvényhatóságok közgyűlésén ezután ne tisztségviselők, főispán, polgármester elnököljenek, hanem az országgyűlés mintájára a közgyűlés tagjaiból válasszák elnököt. A járásközi autonómiáját járási tanácsok felállításával szándékozik a kormány megteremtetni.

— **Az állami alkalmazottak gyorssegélye.** Budapestről jelentik: A Magyarországi Közal alkalmazottak Szövetsége abban állapodott meg dr. *Szendé* Pál pénzügyi államtitkárral, hogy a pénzügyminiszter minden állami alkalmazott (tisztviselő, dijak és szolga) részére hatszáz korona rendkívüli segély kiutalványozását kéri a minisztertanácstól. A segélyt minden hat hónapja szolgálati állami alkalmazott megkapná. És ez a gyorssegély ez évre volna és ha január elsejéig nem készülne el az általános fizetésemelés, újabb segélyben fognak megállapodni.

— **Kiosztják az Eckhardt-alapítvány kamatait.** *Lócs* Rezső helyettes polgármester a következő hirdetményt teszi közzé: Az Aradi Első Takarékpénztár tisztviselői a hősi halált halt kártársuk: *Eckhardt* István főhadnagy emlékére tett alapítványának kamatait az alapítólevél rendelkezéséhez képest f. évi november hó 29-én kerül kiosztásra, még pedig egy aradi illetőségű, Aradon lakó, az aradi 33-ik gyalogezredbe tartozott, fedhetetlen előéletű, segélyszorsu rokkant katonának, aki a háború alatt teljesített katonai szolgálat ideje alatt, vagy ennek következtében vált rokkanttá. — Ennek következtében felhívom az érdekelteket, hogy a fenti feltételeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi november hó 23-ig a polgármesteri hivatalnál nyújtsák be.

— **A rokkantakhoz. Rokkant bajtársak!** A pillanatnyi segély kiizetését az országos kongresszus határozatainak bevarásáig beszüntettük. A kiizetések újbóli megkezdését a lapok útján fogjuk közölni. — *Az Aradi Rokkant Tanács.*

A Rokkant Katona Tanács felkéri mindazokat, kik megboldogult *Salgó* Pálné emlékére adakozni óhajtanak, sziveskedjenek pénz küldeményüket *Schnitzer* Alfréd (Adria biztosító) címére küldeni. A befolyt összeg egy a háborúban megrokkant iparos műhelyfelszerelésére lesz fordítva. Eddigi adományok a következők: *Salgó*-család 1000, *Schnitzer* Alfréd 200, *Fischer* Katinka 30, *Kemény* Béla 30 korona.

— **Meghívás.** Az Aradi és Aradmegyei Rokkant Tanács a szabadkőműves-páholy székházában folyó hó 20-án este 6 órákor fontos ügyben értekezletet tart. — Az elnökség.

— **Egy német kézigránát négy fiút megsebesített.** Súlyos szerencsétlenség történt ma délután két óra tájban a gáji elemi iskolában. A gyerekek a tanítás megkezdése előtt egy német kézigránáttal játszottak, amely felrobbant és többeket súlyosan megsebesített. — *Osztóin* *Milutin* tíz éves fiúnak, akinek kezében a kézigránát felrobbant, mindkét kezefeje összezúzódott, *Benke* István tíz éves fiú a bal kezén szenvedett súlyos sérülést, míg *Csizmadia* György és *Kiss* József kilenc éves fiúk könnyebb sérüléseket szenvedtek. A megsérült gyermekeket az átvonuló német csapatok egyik orvosa és dr. *Stauber* Andor tisztí orvos részesítették első segélyben. A szerencsétlenséget az okozta, hogy az átvonuló németek mindenféle elhagyozottak kézigránátokat és más robbanó holmikat. Ezek egy részét a lakosság már beszolgáltatta a gáji kapitányságra. Más részük azonban most is szerte-szét hever és így jutott a kézigránát a szerencsétlenül járt iskolás fiúk kezébe.

— **Diákorradalom egy főreáliskolában.** Pécsről jelentik: Az itteni állami főreáliskolában a köztársaság kihirdetésének napján sztrájkba léptek az összes diákok. Kérték az igazgatót, hogy szombaton ünnepélyt tarthassanak, ezt a kérést az igazgató nem teljesítette. Később a diákok csak egy szünórát kértek, hogy ünnepséget tarthassanak, ezt a kérésüket Bodó György hetedik osztályú tanuló tolmácsolta a tanári kar előtt, kérve, hogy a tanári kar eszközölje ki ezt az igazgatótól. — **Gallovich** igazgató erre sem volt hajlandó, mire az ifjuság kivonult az iskola udvarára és ott gyűlést tartott. Bodó György, ünneplései beszéde után elhatározták, hogy tekintettel a nagy napra, egy óra szünidőt tartanak. Később visszatértek az iskolatermekbe és elhatározták, hogy bejelentik az esetet a miniszternek és kérni fogják igazgatójuk és főigazgatójuk nevenapját, az eddigi szokástól eltérően, törölje a szünnapok sorából. A tanári kar az igazgató kívánságára konferenciát tartott, a melyen az igazgató ebben az ügyben leszavaztatta a tanárokat. Ezek közül hat a diákok ellen, nyolc pedig a diákok és így a köztársaság mellett foglalt állást. A köztársaság mellett levő tanárok ebből az ügyből kifolyólag mozgalmat indítanak az igazgató elmozdítására.

— **Orvosi hír.** Dr. **Kerpel** Vilmos orvosi rendelését Eötvös-u. 16. szám alatt megkezdte.

— **Táncintézés.** Hesz Gyula okl. táncintéző tánciskoláját november 30-án a Fehér Kereszt nagytermében megnyitja. Diákoknak 6-8-ig, felnőtteknek 8-10-ig. Kívánatra magánórát. Beiratkozni lehet a mai naptól lakásán Csernovics Péter-utca 29., vagy Keppich Zsigmond papirkereskedésében.

A MOZI.

* **Látomány.** (Az Uránia-színház szerdai premierje.) Az Uránia-színház eddigi élvezetes műsorai között is feltűnést meg nagy tetszést fog aratni az a háromfelvonásos dráma, amely szerdán este kerül bemutatásra. „Látomány” a címe ennek a drámanak és ahogy a címből is következtethető, fantasztikus cselekményi mutat be ez a misztikus környezetben lejátszódó dráma, amelyet Pierre Gerard az ismert nevű moziíró szerzett. A kitűnő drámat kiváló mozisínészek játszó és kimagasló értéket biztosítanak ennek a képnek a művészi magaslapon álló filmfelvételek. Ez a hatásos darab szerdán és csütörtökön kerül csak színre.

* **Átöröklés.** (Hatalmas Iránydráma az Apollóban.) Megrázó hatású drámát mutat be szerda este az Apolló-színház. A kép a legközvetlenebb hatással tárja eléink az emberiségre. Az alkohol pusztítását jeleníti meg ez a film és megkapó módon, mely drámai lendülettel érvényesül ez a tendencia abban a négyfelvonásos kulturdrámában, a melyet szerdán este mutat be az Apolló-színház. — Minden propagandánál hatásosabban és meggyőzőbben tud hatni ez a filmalkotás, amelynek Robert Leonard a szerzője. A négyfelvonásos iránydráma cselekménye nagyon érdekes, ami az izgalmas témát tekintve, önként érthető is. Egy család szomorú tragédiáját az átöröklő alkoholizmus szomorú pusztítását látjuk a legtökéletesebb filmalkotásokban. Ezt a grandiózus drámát csak szerdán és csütörtökön játszó az Apolló-színházban.

Németországban nő a bolsevik terror.

(Mennyi embert veszítettek a németek?)

Berlinből jelentik: A városban külsőleg teljes a nyugalom, mégis szomorú az a tény, hogy a **Katzenstrófa** mind fenyegetőbbé válik. A **bolsevikterror** napról-napra nő. A kormány, amelyet a szociáldemokrata munkásság a legerélyesebben támogat, súlyos harcokat vív a csekély szárm. de annál hangosabb terroristaival. A katonaság egyelőre a kormány mellett van, de félt, hogy a terror az ellentáborba fogja vezetni. A Sportakus-csoporthoz igazgatója napról-napra nagyobb méreteket ölt.

Berlinből jelentik: Megbízható számítások szerint Németország összes vesztesége 1918 okt. 31-ig 1,580.000 halott. Az eltűntek száma 260 ezer, ezeknek nagy része is valószínűleg meghalt. Az ellenség kezén levő német foglyok száma 490 ezer. A sebesülések száma a háború alatt meghaladta a 4 milliót.

Berlinből jelentik: Az itteni katonai és munkástanács egyik képviselője ma megjelent a császári kastélyban és megtekintette az élelmiszer raktárakat. A raktárakban nagymennyiségű hússzárnyast, lisztet, tojást, kávé, théát, csokoládét és konzervet talált. A készletek értéke több, mint százezer korona.

Mittauból jelentik: A keleti tartományok katonai és munkástanácsának parlamentje 360 kiküldött részvételével ülésezett. A kiküldöttek több tekintetben egységes alapelvekben állapodtak meg. A gyűlés kijelentette, hogy politikával nem foglalkozik, kijelentete, egyúttal hogy a résztvevők által képviselt tartományok az új szabad Németországhoz akarnak csatlakozni.

Karlsruheból jelentik: A német csapatok hazatérése a legnagyobb rendben történik. Az utóbbi napokban a városban keresztül mintegy háromnegyed millió katona ment át az ország belseje felé.

Berlinből jelentik: **Wilnich** Németországnak a balti tartományokba újonnan kinevezett főmegbízottja jelentette a berlini állami hivatalnak, hogy Kurlandban és Lívlandban nyugalom van, **Eszlandban ellenbe nékiállították a köztársaságot.** Az állami közigazgatási hivatalok távoztak Revalból. Zavargások és fosztogatások fordultak elő.

Berlinből jelentik: A birodalom vezetősége, mint a Lokalanzeiger írja, értesítette az orosz szovjet-kormányt, hogy egyelőre nem tartja kívánatosnak a szovjet-kormány Berlinben való képviseltetését.

Stockholmból jelentik: A bolsevikiek legyőzésére harmincezer főnyi lengyel csapatot küldenek angol és amerikai csapatokkal megerősítve Danzigon keresztül, Lengyelországba. Ugyanebből a célból a román hadsereget is elküldik az entente parancsnoksága alatt Odesszába és Ukrajnába.

Berlinből jelenik: **Wolff-troda:** A német kormány azt a felhívást, amelyet az orosz szovjet-kormány a **Liebnecht** vezetésével alakítandó kormány érdekében Németországban közzétett, a német viszonyokba való meg nem engedhető hozvatkozásnak tekinti és az orosz szovjet-kormány álláspontjának tisztázását a némettel szemben elengedhetetlennek tartja.

A royalista primadonna.

(Budapesti levél.)

Az Apolló-kabaré igazgatósági szobájában volt szerencsém legutóbb találkozni **Németh Juliskával.** Leeresztett hajjal rontott be a szobába, felhevülve, izgatottan, szinte kétségbeesve. Rácsapott az asztalra és drámai hangon, kiabálva, harsogva kezdte:

— Nem mondom ki! A szájamon nem jön ki az a szó! Hátálanság, amit vele tesztel!

Sikongott, sirt, fenyegetett, könyörgött, zengett az egész nő, a karcos teste vonaglott, rohant fel-alá a szobában, aztán kimerülten rogyott egy székre. Tökéletes primadonna volt, egy nagy nő, aki itt szenvedett előttem. Csak azt nem tudtam, kivenni szavaiból, miért szenved? Amikor lecsillapodott némileg, állapíthattam csak meg: **Vilmos császárért volt így kétségbeesve!** Valami szanóban, vagy egyfelvonásosban a szerep szerint elítélőleg kellett volna nyilatkoznia az ex-császárról: Kijelentette: imádja Vilmost, most, hogy elkergették még jobban imádja és csak őt imádja, hogy a magyaroknak Vilmos a legnagyobb jölteveje, ő nem tud rá rosszat mondani! vitalkozott, verte az asztalt, primadonnább volt a poroszok királyánál, Hohenzollern Vilmosnál is **Németh Juliska.**

A szegény **Hervay** Frigyes, a direktor, kétségbeesve könyörgött a művésznőnek, egész történelmi előadást tartott neki arról, hogy „Vilmos és a németek nem jölteveink.” Félórába tellett, míg valahogy megnyuglatta. A művésznő elvei fenntartásával kiment a szingadra. **Hervay** nagyot sóhajtott. A szívem majd megszakadt, úgy sajnáltam a szegény direktort.

Németh Juliska nemcsak a direktóval érezte hatalmát, évek óta terrorizálta az egész tár-

sulatot. Mindenkiel összeveszett, haragban volt. Megrészegette a tehetsége, sikerei, nem tűrt meg maga mellett senkit. Különösen a fiatal színésznőkkel nem szimpatizált. Ez lett a veszte.

A múlt hét egyik estéjén inzultálta a társulat egyik tagját: **Gábor Flórá**t.

— Hol volt kisasszony az éjszaka? — ki-madt rá.

— Odahaza voltam kérem — mondta **Gábor Flóra.**

— Nem igaz! Nem volt odahaza! En tudom, hol volt.

És megmondta. Egy zeneszerzőt említett, egy olyan zeneszerzőt, akit nemcsak a közönség, de **Gábor Flóra** sem ismer. Színészek, színésznők, mind **Gábor Flóra**nak adtak igazat, sőt a ren levő **Szabolcs Ernő** is a megrágalmazott színésznő mellé állott. A primadonna édes anyja, özvegy **Németh Józsefné** nekirontott **Szabolcsnak** és ünni-verní kezdte. A rendező színházi törvényszéket hívott egybe **Németh Juliska** ellen.

A primadonna előbb hallani sem akart arról, hogy színházi törvényszék elé álljon, nem ismerte el a törvényszék illetékességét. Egyszerűen orvosi bizonyítványt küldött másnap a direktóhoz, hogy beteg, nem játszik. Nem is játszott. A társulat tagjai elhatározták: bojkottálják **Németh Juliskát** s ha nem kér bocsánatot a megsértett társulat valamennyi tagjától, nem játszanak többé vele.

Vasárnap délelőtt ült össze ismét a színházi törvényszék, amely elé megidézték a primadonnát: **Németh Juliska** azonban nem jelent meg. Helyette **Szabolcs Ernő** rendező jelent meg és bejelentette, hogy **Németh Juliska** megvált az Apolló-kabarétól. A royalista primadonna a mai naptól kezdve nem lép föl a kabaréban. Semhol sem lép föl. Önkéntes száműzetésbe megy Hollandiába **Vilmos császár**hoz, akit imád.

L. Gy.

LEGUJABB.

Miért akarják a csehek elfoglalni a felvidéket? — Bécs nem kap vágómarhát. — Megegyezés a ruténekkal.

Bern. Benesch cseh hadügyminiszter memorandumot nyújtott át az ententenak, amelyben kijelenti, hogy a cseheknek el kell foglalniuk az egész tót felvidéket, mert Magyarország nagyon fenyeget a bolsevikizmus, a mely onnan kifelé terjedhet és könnyen eljuthat a szövetséges országokba is. A memorandum a legnagyobb mértékben fontosnak tartja azt is, hogy a szövetségesek és csehek között Trieszton és Pozsonyon át fenntartsák a közvetlen érintkezést Magyarország azon területeinek megszállásával, ahol magyar és német vidékek egymás határolják.

Bécs. Itteni parlamenti körökben ma arról beszéltek, hogy a magyar kormány tizezer marhát ígért Bécsnek, de az államtanács tegnapi ismeretes határozata miatt kijelentette, hogy a szállítást nem eszközöli.

Budapest. A rutén néptanács elnöke tárgyalásokat folytatott a kormánnyal, amelyek teljesen kielégítő eredménnyel végeztek. A kormány elfogadta a rutének emorandumát, a mely a következőket tartalmazza:

A magyarországi rutén nemzet ragaszkodik az ország területi integritásához és tiltakozik minden erőszakos elszakítást törekvés el-

len. A kormány elismeri a rutén nép önrendelkezési jogát minden téren és Máramaros, Ugocea, Ung rutén többségű vármegyékbe főispánul olyan férfiak neveztesse ki, akiknek helyi ismereteiken kívül a néppel kapcsolatuk van. A rutén ügyek intézésére nemzetiségi, valamint a kultuszminiszteriumban hozzáértő emberek neveztesse ki. Végül a budapesti magyar tudomány egyetemen a rutén nyelv és irodalom részére tanszék állíttassék fel.

Pozsony. Ma délután matrózok jelentek meg Juriga Nándor velt orsz. képviselő pozsonyi lakásán. A katonák elvitték a lakás összes bútorait, berendezését és ráadásul Juriga fiatal gazdasszonyát is. A pozsonyi katonai parancsnokság szigorú vizsgálatot indított a fosztogatók kézrekerítésére, a nemzeti tanács pedig sajnálkozásának adott kifejezést a történetek felett.

Brünn. Tegnap érkeztek meg az első magyar hadifoglyok, akiket cseh csapatok az északmagyarországi harcokban ejtettek foglyul. A mintegy 150 embert Brünnben internálják.

London. Francia csapatok ma bevonultak Saarbrückenbe.

Az ex-császár száműzetése.

(Hogy érkezett Hohenzollern Vilmos Hollandiába?)

Az amsterdami *Allgemeen Handelsblad* az ex-császárnak Amerongen hollandiai kastélyba való megérkezéséről a következőket írja:

Az az ember, aki most száműzetésének első állomásaként a Huis te Amerongenbe költözött, uralkodásának számos esztendeje alatt kétségkívül ünnepies megrendezésekhez volt hozzászokva, valahová csak elutazott. Mikor az autó, amely az ex-császárt hozta, keresztülzárult a hársak erdőjén, a gyönyörű hidakon és az őszi pompájában tündöklő angol kerteken és mikor végre a kastély üvegkapuja előtt megállt és az ex-császár a házigazdával együtt a fejedelmi szalonba lépett, a régi kastély belső termeibe, ahol egykor a napkirály is tartózkodott győzelmei idején, a volt uralkodó fölött egy tragikus eseményekben gazdag fél óra múlt el.

Künn viharos, komor novemberi délután volt, aminő ritkaság más országban. És sárban és viharban, az avar dombjain, a kis ütött-kopott falusi vasúti állomás perронján, ernyők alatt egy utazott csoport várt a császárra. Ötven újságíró, akik komoran dugták össze a fejüket és úgy várták a császárt, mint emberek millióinak romlása okozóját. Gyászos volt ez a hangulat, gyászosabb, mint amilyen egy temetésen honol. És végre, hosszas várakozás után lassan, csaknem kuszva a sineken, a kanyarodónál végre feltűnt a hosszú, fekete vonat, amely az egykori császárt hozta. Lassan követik egymást a fekete német D-kocsik, függönyei le vannak hoesátva, aztán megálltak s az egyik kocsiából, csukaszürke lakáj mögött feltűnik a császár, lelép a lépcsőről és elébe siet a kastély urának. Néhány barátságos szó következik ezután, odalép az utrechti királyi biztos is, ő is belecsejgyedik a rövid társalgásba, azután felszállanak az autókba és az újságírók is autókban követik őket.

És az az ember, akinek olyan hatalmas és impozáns a termete, mint kevésnek a világon, akinek császári magatartása szinte veleszületett, a császár, aki nem mint Napoleon, udvari színésszel játszotta le magának, hogy kell viselkednie, akinek markáns arcvonásait az egész világ ismerte, a sors ilyen súlyos változása között, úgy látszik, még sem tudta, hogyan viselkednie, milyen tartást öltsön. Az

utóbbi napokban sok gyűlölet és ellenségeskedést tapasztalt közvetlen közletről és most sietett, komolyan viszonzva a hallgatagon köszönő újságírókat, megköszönve a tömeg egyik részének üdvözlését, de sietett, mert a tömeg másik része ellenséges kiáltásokat küldött feléje. Zavartalan, nyomott hangulathat, szürke és sápadt arccal, mégis, energikus törzsszel sietett csukaszürke tábornoki uniformisában tovább a császár, kezében egyszerű bot volt, amelyre nem volt szüksége támaszkodnia.

Rövid autó-utját is tragikus körülmények kísérték. Onnen hollandiai generális, az internáló-szolgálat parancsnoka, az autó hátsó ülésére ült, közvetlen az egykor oly hatalmas uralkodó mögé. Öt percig még állt a kocsi az utca szennyjében az állomás tetejéről vastagon ömlő eső alatt, megbámulva és reménytelenül. Ezek bámultak rá, akik könnyen törték át a ritka rendőri kordont és most kárörömmel vizsgálták a bukott császár megrendült arcát.

LEGUJABB HIREK.

— **Amerika élmezsi Európát.** Bernből jelentik: Az Egyesült-Államok élmezési biztosa Európába való utazása előtt egy újságíróknak a következőket mondotta:

— Európába megyek, hogy intézkedjem az élmezszerekkel való ellátás iránt. Európa 420 milliónyi lakosságából csak Déloroszország, Magyarország és Dánia mintegy 40 millió lakossal van ellátva gabonával a jövő aratásig. A többi országokban sürgős szükségletek mutatkoznak.

— **A tisztviselők ne kérjék Budapestre való helyezésüket.** Budapestről jelentik: A kormány tagjaihoz tömegesen érkeznek kérések, amelyekben közüztviselők és tisztek Budapestre való áthelyezését kérik. A kormány kötelességének fogja tekinteni, hogy a köztisztviselők és tisztek helyzetén könnyítsen, de tekintettel a fővárosban uralkodó nagy lakásínségre, a kormány az áthelyezéseket csak a legmérsékeltebb számban eszközölheti. Ennél fogva a kormány felhívja az érdekelteket, hogy a Budapestre való áthelyezési kérélmeket mellőzzék és csak a legfontosabb esetekben alkalmazzák.

— **A hazatérő katonák segélyezése.** Bécsből jelentik: A hazatérő katonák segélyezésére nagyszabású akciót indítottak. Az adakozók élén Frigyes főherceg áll egy millió koronával, amelynek fele a magyar, fele az osztrák katonák felségélyezésére fordítandó.

— **Pécsett nem lehet behívni a fiatalokat.** Pécsről jelentik: Ma' ideérkezett a hadügyminiszternek a legfiatalabb korosztályok behívására vonatkozó plakátja, de a polgármester nem függesztette ki, mert a szerb katonai parancsnok kijelentette, hogy a kiragasztás előtt érintkezésbe kell lépnie felettes hatóságával.

Felelős szerkesztő:
TELLER KALMAN.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. nov. 20-án:

Románe.

Apollo-színház.

1918. nov. 20-án:

Atörökies.

Kulturális 4 felvonásban.

Uránia-színház.

1918. nov. 20-án:

Látomány.

Társadalmi dráma 3 felvonásban

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Likóczer János és fia „Első m. k. szab. érckoporsó-gyára és temetésrendelő-vállalata” Arad.

Év. kiskamoni Szalay Imréné sz. báró Dittfurth Etilla a maga, valamint az alólíroikak nevében tájékoztatást megért szívesen tudatja, hogy a legjobb férj, gyermek, testvér, sógor és rokon

Kiskamoni Szalay Imre,

aradalmi tisztárto,

f. évi november hó 19-ik napján hajnali fél 6 órakor a halotti szentiségek ájtatos felvételé után, életének 48-ik és boldog házassága 13-ik évében csendesen elhunyt.

Kedves halottunk hült tetemét f. évi november hó 21-én d. u. 4 órakor fogjuk az aradi felső temető halottas csarnokból a rom. kath. anyaszentegyház szentírása szerint történendő beszentelés után az ugyanott levő családi sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Az engedélytől szent-mise áldozat a boldogult lelki advéért f. évi november hó 27-ik napján reggel 3/8 órakor fog az aradi főtiszt. Minorita-atyák templomában az egék Urának bemutatni.

Pihenése osendes, emléke örökké áldott legyen! Arad, 1918. november hó 18.

id. Szalay Károly, id. Szalay Károlyné szül. Zipser Anna, szülei. öz. báró Dittfurth Nándorné, anyósa. öz. Pucher Jenőné sz. Szalay Erzsé. Dr. Szalay Béla, Dr. Szalay Károly, Dr. Szalay Dezső, Szalay Kálmán, öz. dr. pankotai Jéza Gyuláné sz. Szalay Janka, Szalay Jenő, Szalay Lajosné sz. Szalay Lenke, Dr. Szalay József, testvérei. Dr. Szalay Károlyné sz. Kugler Ilona, Szalay Kálmáné sz. szigetli Szigothy Bert, Szalay Lajos, Dr. Jampoler József és neje sz. báró Dittfurth Osterheld, lovag Haupt Károly és neje sz. báró Dittfurth Gratiana, sógorai és sógorai. Szalay Antal és neje sz. Timáry Etelka, öz. Wokrzál Vilmosné sz. Szalay Mária, nagybátyja és nagynéje. Valamint unokáncsei és unokahúai.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a

KÖZPONTI SZALLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM

vezetését a mai napon átvettem és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendezve, a hét folyamán ünnepélyesen megnyitom. E pályán szerzett tapasztalataim és szakismerteim révén törekvésem oda fog irányulni, hogy látogató közönségem teljes bizalmát és hozzájárulását a jó indulatát kiérdemeli.

Kiváló tisztelettel:

8307

GÁBOR FERENCZ

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéssel ára 80 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 12 óráig vezetik fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 30 szóig 3 koronát.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„VASÁRNAP BEMUTATKOZÁS.” Sűrűs levele van a kiadóban. 8293

ELEGÁNS, DISZTINGVÁLT uriaszony feltétlenül diskrét úriember ösmeretségét keresi. Leveleket találkozás megjelölésével a kiadóban „Melegségre vágyom” jelírére. 5908

ROMÁN URINŐ, 36 éves, megismerkedne művelt úriemberrel, akivel szabad óráit eltöltené. „Sperantó” jelírére kiadóban. 6276

Házasság.

FRONTRÓL VISSZATÉRT 31 éves őrmester, ki civilben géplakatos mozdonyvezető, a háború miatt feleségét elvesztette s így minden nélkül egyedül maradt e világon. Ezton keresi fiatal özvegy vagy szép leány ismeretségét, ahol otthon alapíthat. Jelenleg állásban van. Csakis komoly szándéknak írjanak. Diszkrétio biztosítva van. Család önzékenyel nem határoz. Állásához hozomány és hű szeretett megkívántatik. Leveleket a kiadóhivatalba pontos címmel „Nem vagyok én méltó hozzád” jelírére kér. 8298

Alkalmazást keres.

FEHÉR és ruha varróhoz házból kívánkozik. Orczy-u. 20. ajtó 2. 6277

EGY INTELLIGENS 80 éves magyar-német-román nyelvvel bíró volt számvevő tiszt keres bizalmi, ispáni, raktárnoki, jelügyelői állást esetleg óvadékkal is. Cím a kiadóban. 6276

Alkalmazást nyer.

JÓ FÜZŐNŐ éves bizonyítvánnyal és egy ügyes szobaleány jó fizetésekkel felvétetik Török Árpád közlegyzőnél, Világos. 8305

SZARAZ dajka, ki németül is beszél, felvétetik. Szt. László-u. 6. 8299

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyugdánkban alkalmazást nyer.

Lakást keres.

TISZTA, diskrét, különbeláratu butorozott szobát keresek a Boros Beni-tér közelében. Levegőtér azonnalra. Címet december 1-ig „Technikus 33.” jelírére a kiadóba kérek. 8301

ELEGÁNSAN butorozott, kényelmes, különbeláratu lakást keresek. Címet „Sürgős” jelírével a kiadóhivatalba kérek. 8300

Kiadó lakás.

ZSIGMONDHÁZÁN azonnal beköltözhető négyszobás magánház kiadó. Értekezhetni Zsigmondháza 90b. alatt. 8296

Vétel és eladás.

BÉKEBELI 4 autó és motor kerékpár gummi eladó. Cím a kiadóban. 8310

VADÁSZFEGYVEREK teljes felszereléssel, haláleset miatt, eladók Löhner őrnál, Wesselényi-u. 50. 8294

ELADÓ egy szép gyapjú kosztüm 15 éves leányka részére és egy 12 éves fiú részére téli kabát. Cím a kiadóhivatalban. 8302

EGY bőrfedeles fekete hintó eladó. Bővebbet Erdélyi, Rákóczi-u. 4. 8303

JÓKARBAN LEVŐ többféle butorok és boroshordók eladók. Kossuth-utca 39. 48-as vendéglő. 8282

VENNÉK automobilonra való külső gummit. Cím a kiadóhivatalban. 8279

HASZNALT ÓLOM megvételre keresetlik. Bővebbet a kiadóban. 8100

Ingatlan.

PURGLY LAJOSNÉ-n. 135. sz. magánház mellékkeliségekkel és kerttel eladó. 8309

RÁKÓCZI-U. 8. számú emeletes bérház eladó. Két szoba azonnal elfoglalható. 8295

MAGÁNHAZ bejárásban azonnal lakható lakással, ugyancsak annak teljes berendezése eladó. Cím a kiadóban. 8297

ÁLLOMAS KÖZELÉBEN egy kisebb bérház nagy kerttel eladó. Bővebbet Lővész-utca 4a. 8257

ELADÓ egy sarokház, fűszerüzlet, korcsma, 3 szobás lakással. Cím a kiadóban. 8266

MEGVÉTELRE KERESK Andrassy-ut. Szabadság-tér, ezek mellékutcaiban bér- vagy magánházat azonnal átvehető 3-4 szobás és mellékkeliségekből álló lakással. Ugyancsak e környéken keresek azonnal elfoglalható 3-4 szoba és mellékkeliséggel ellátott butorozott vagy a nélküli lakást. Cím a kiadóban. 8278

Különbéle.

SZARAZ PINCÉT, vagy üres raktárt keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvétetik a Messenger-boy irodában, Klein L. hirdetés és hírlapirodájában, Zrínyi-u. és Mandl Boros Beal-tér 15. sz. alatti papírüzletében.

509—1918. éin. sz.

FELHÍVÁS!

A magyar hadügyminiszter 29566—1918. éin. sz. rendelkezése alapján felhívom mindazokat, akik illetéketlen uton és módon katonai felszerelési tárgyakat, ruházati cikkeket, lövegvereket, löszereket birtokolnak, azt 1918.

november hó 25-ig a katonai vagy rendőri hatóságnál (városháza) szolgáltatásuk be.

Ezt mindenkinek meg kell tenni, mert ez hazafias kötelesség, miután a felszerelési tárgyak Magyarország összes népének tulajdonát képezik és abból kell felruházni a haza szolgálatában állt és ruha nélkül hazajövő katonákat.

Mindazok ellen, akik ezen hazafias kötelességnek a jelzett ideig eleget nem tesznek, szigorú büntület eljárás lesz fogantatóva.

Arad, 1918. november hó 15-én.

Greén, főkapitány.

509—1918. éin. sz.

FELHÍVÁS!

A magyar hadügyminiszter rendelkezése alapján felhívom mindazokat, kik német katonai autómobil vásároltak, azt hivatalom előki osztályánál 3 nap alatt jelentsek be.

Arad, 1918. november hó 15.

Greén, főkapitány.

TRITTHALER FERENC

építészeti irodája

Arad, Wesselényi-u. 47. (Saját ház.) — Telefon szám: 963.

Vállal mindennemű tervezést, építkezést, átalakítást és javítást. Költségvetés díjmentesen. 8133

ARAD, Kalmár Józ ef Telefon Salaoz- 242. utca 2. villany-szerelő szám. Raktáron tart:

Villanymotorok
Villanydynamók
Villany porszívógépek
Villany parketta fenyőoltó
Villany vasalók
Villany égők és csillárok
Felszerelő:
Villany világítást
Villany csengőket
és végez:
Villanyjavításokat. 7621

Gyógyszertár

reál- és személyjogi, házakkal, vidéken 8306

eladó.

Ingatlan értékesítő vállalat Budapest, IX., Fereny-körut 19.

Raktárhordók

Nyugatulva 10—180 Hl.-ig, ugyancsak kádak és transzportördök minden nagyságban kedvezményesen árban eladók.

Adler és Fial

Wien. Bor- és hordókereskedés. Sörgöny cím: Adlersohn Wien. Tel. 3570. 9088

Szíves tudomására adom a n. é. közönségnek, hogy a Batthyányi-utcában levő

Hazám kávéházát átvettem

és azt újonnan átalakítottam. Mint kávéház és étterem e hó 20-án, szerdán megnyitom. Abonenseket háznál és házon kívül elfogadok. Minden szombaton disznótóros vacsorákat adok és kecskeméti és ménesi borokkal szolgálom ki vendégeimet.

Állandóan cigányzene.

A n. é. közönség pártfogását kérik:

Csizmadia Vilmos és neje.

Katonai lőátverés

folyó hó 20-án szerdán d. e. 9 órakor

Hadik-huszar laktanyában.

Gazdáknak

mindennap délelőtt 8 órakor a Hadik-huszar laktanyában

Lovak

használatra 9064

kiadatnak.

A világítási rendelet

határozatait a fényhatás csökkentése nélkül csakis

TUNGSRAM-

félwattos lámpákkal lehet betartani. 7157
Használjon 25, 40, 60 wattfogyasztású Tungstramlámpákat.

Délvidéki Villamossági Vállalat.

Tulajdonos: Lengváry Zoltán okl. mérnök.

Vörösmarty-utca 3. sz. Telefon 11-31.

Vállal: Villanyvilágítás, erőátviteli, motor, telefon, csengő, villámhárító berendezéseket és szakszerű javításokat. Nagy csillár, égő, főző, vasaló és szerelési anyag raktár. 7040

Szolid árak. Pontos munka.